stond verbaasd over de grootte; maar hoe wij zochten, we konden geen naam vinden.

Uit al het voorgaande heb ik, voor mij zelven, de conclusie getrokken, dat iedere pseudo-bulbus met zijn zuiver begrensd gedeelte van het rhizoma waar hij mede geboren werd en wat één met hem is, als een geheel aparte plant beschouwd kan worden. Een plant die met hare voorgangsters, dus hare moeder, grootmoeder, overgrootmoeder enz. en die allen nog aan het zelfde rhizoma hand aan hand in leven kunnen zijn, niets anders te maken heeft, dan dat zij haar in hare kinderdagen met hun melk gevoed hebben. Deze vergelijking is uit een botanisch oogpunt wel niet heelemaal juist, maar ten slotte gaat iedere vergelijking eenigszins mank.

Wil men goed ontwikkelde *Cattleya's* met groote bloemen hebben, verwater dan in de allereerste plaats de moedermelk voor de jongen niet. Of met andere woorden, geeft slechts zeer weinig water tot de jonge planten al flink groot zijn, want in de jeugd hebben ze meer aan de tamelijk geconcentreerde oplossing van het reservevoedsel uit de andere deelen van het rhizoma, dan aan de zeer slappe voedingszout-oplossing, die uit de vochtige grond wordt opgenomen.

Op het blok ziet men dus niet één *Cattleya*; maar één huisgezin van *Cattleya Gaskelliana*. Van dat huisgezin zijn de bloemlooze grondlegsters met het allereerste zaadplantje reeds gestorven en heeft menig kind de innige familie reeds verlaten om een apart gezin te vormen.

Misschien is er later nog wel eens gelegenheid om op de speciale *Cattleya* cultuur in Indië terug te komen.

Er is nog zoo veel van te zeggen; doch veel komt neer op *zelf* zien, denken en doen. Vooral in onze Oost met al die verschillende klimaat en terreingesteldheden.

Weltevreden. D. VAN MULLEM.

OP JACHT MET DE CAMERA.

Kennis van het intieme leven der dieren kan niet verkregen en gedocumenteerd worden dan door natuuropnamen. Veel is er op dat gebied in Indië nog niet gedaan, maar de Heer J. M. F. DUBOIS is toch begonnen en geeft hierbij eenige proeven. We zullen ter nadere toelichting een en ander hier afdrukken van wat de heer DUBOIS ons per brief meldde en tevens enkele bekende feiten omtrent de dieren in quaestie mededeelen.

Vooral de dieren die nuttig of schadelijk zijn voor de verschillende cultures verdienen wel dat studie van hunne levensgewoonten wordt gemaakt. Juist die gegevens kunnen den planter zoo nuttig zijn, terwijl de wetenschappelijke-cultuurman er stellig niet voor zal terugschrikken, de gegevens door liefhebbers omtrent dit en dergelijke onderwerpen verzameld, te gebruiken bij een eventueele speciaal-studie.

Hier volgt 't geen de heer DUBOIS ons omtrent de loewak-opname meldde.

„De opname van de *loewak* was een enorme tref. Ik had dagen achter elkaar „versche uitwerpselen, waarvan het grootste gedeelte uit Java- en Robustakoffie bestond, „onder een boom gevonden, terwijl tevens een nauw merkbaar spoor aan den voet van „den boom liep. Ik stelde 's avonds m'n toestel op met m'n „blitzlicht-aparaat" (vonk-„ontbranding). Er was een weinig maneschijn, zoodat ik mijn „slachtoffer" kon zien „aankomen. Vlak voor m'n toestel had ik een doode muis gedeponeerd. Na uren lang

„wachten verscheen het dier, doch zoodra het langs mijn boom kwam, rook of zag hij de „muis en bleef een moment besluiteloos staan. Klip-klap. . . . . en hij was vereeuwigd. In z'n „angst stootte het verschrikte dier een hevig geblaas uit en verdween toen „ventre à terre" „in de duisternis."

Uit 't voorafgaande blijkt alweer dat de *loewak (Paradoxurus hermaphroditus)* in 't Soendaneesch *tjareuh* genoemd, een vijand van de koffie-cultuur is; en bovendien, dat hoewel bijzonder gesteld op rijpe koffiebessen toch vleeschvoedsel nog attractie op hem uitoefent.

Ook voor de suikercultuur kan het dier gevaarlijk worden. Vooral de riet-variëteiten met zachte weeke stengels worden door de *loewak* aangeknauwd om het suikerhoudend vocht, dat dan in groote hoeveelheid uit het, door de tanden van het dier gekneusde, stengellid druipt.

Fig. 1.

Nachtelijke bliksemlichtopname van een *loewak*.

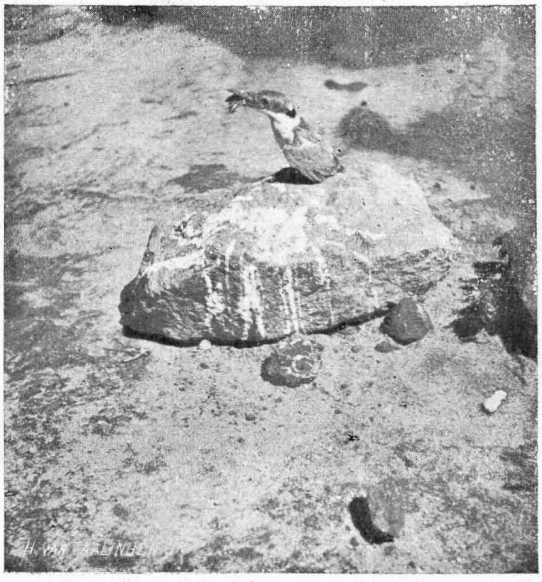

Fig. 2.

Manoek Tènkèh met een gangsir in den bek. *Blauwe ijsvogel*

De tweede foto stelt voor een *ijsvogel*. Misschien is dit wel *Halcyon cyaniventris*, ofschoon we dat niet met zekerheid kunnen zeggen. We zijn echter geneigd bij deze opname aan bovengenoemde soort te denken in verband met het voedsel dat het dier juist aan 't verorberen is en de wellicht waterarme omgeving. *) We mogen op dit laatste feit echter niet te zeer den nadruk leggen, want er zijn een paar soorten van ijsvogels, behoorende tot het geslacht *Alcedo*, die ook tamelijk hoog in 't gebergte wel eens voorkomen, waar ze stellig hun gewone voedsel niet kunnen bemachtigen. De uitscheidingsproducten der nieren van de meeste vogels zijn wit en worden tegelijk met de faeces uit het lichaam verwijderd. Daardoor ontstaan de op de foto zoo duidelijk zichtbare witte vlekken, die doen denken aan de geheel wit gekleurde vogelbergen van de Zuid-

*) Zie: *Java zoölogisch en biologisch* van Dr. J. C. KONINGSBERGER.

Antarctis, waar de Pinguin-kolonie's huizen. De Heer DUBOIS meldt omtrent deze foto 't volgende:

„Het kiekje van den ijsvogel heeft mij 4 dagen en een door zon en dauw geruïneerd „toestel gekost. Het resultaat heeft me echter schadeloos gesteld. Een 2e vogel, die in „de nabijheid zat vloog even voor ik „afdrukte weg en liet z'n prooi, een „gangsir, vallen; het onthoofde insect „ligt links onder aan den steen en is op „de foto duidelijk zichtbaar. De steen „zelf is geheel geverfd met de uitwerp- „selen der vogels. Het was hun gewone „rustplaats, waar zij hun jachtbuit stuk „sloegen en verorberden."

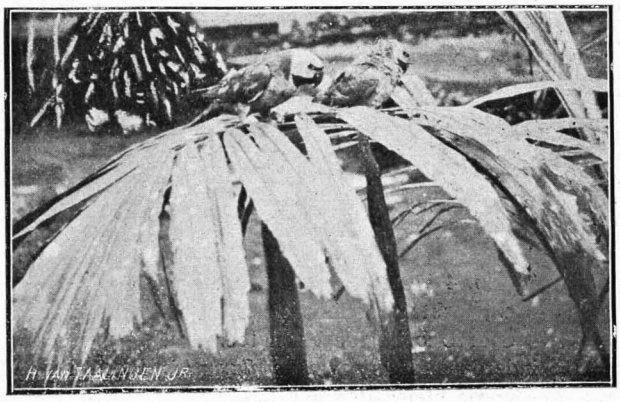

Fig. 3.

Manoek bettet, zich vergastend aan het bladmoes van een arèn-palm.

Over de 3e photo lezen we 't volgende:

„De 2 papegaaitjes op het arèn- „blad waren daar neergestreken op den „roep van eenige kameraden uit mijn „volière. De dieren schenen geheel „thuis te zijn, terwijl ze de arènbladeren „zich goed lieten smaken."

We mogen den Heer J. M. F. DUBOIS zeker wel in 't bijzonder dank zeggen voor deze eerste natuur-opnamen. De redactie is met een en ander bijzonder ingenomen en hoopt op meer. We hopen, dat de cliche's goed zullen slagen. RED.

AMORPHOPHALLUS.

De door den Heer SYBRANDI op pag. 161/162 van den derden jaargang besproken *Aracea* is meer dan waarschijnlijk een *Amorphophallus*, echter geen der op pag. 12 van denzelfden jaargang genoemde soorten. Waarschijnlijk is ze nieuw voor Java. Ook op den Wilis vonden LÖRZING en ik het vorige jaar een nieuwe soort. Kan de Heer SYBRANDI geen materiaal zenden?

Begin 1916, na ommekomst van mijn aanstaand verlof, hoop ik nog eens op de *Javaansche Amorphophalli* terugtekomen. In de afgeloopen drie jaren heb ik het landloopers-bedrijf zoo intensief moeten beoefenen, dat er voor andere dingen vrijwel geen tijd overbleef. Dat is nu afgeloopen. B.

CORRESPONDENTIE.

DRINGEND VERZOEK AAN INZENDERS VAN PLANTENMATERIAAL.

Droog de plant eerst of zet haar op spiritus of formol, doch stuur haar *niet* levend over, want dan komt de boel meest half verrot en onkenbaar aan. *Zend geen losse bladeren of bloemen, maar laat deze aan de twijg zitten.* Vergewis U goed, dat bladeren, bloemen en eventueel ook vruchten van dezelfde plant afkomstig zijn. Stuur *geen* losse plantendeelen, die kunnen alleen met groote moeit een vaak in het geheel niet gedetermineerd worden. D. DE V. S.